

**СОСТОЈБА СО ГРИП ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА,
СЕЗОНА 2023/2024
(9-та недела, до 03.03.2024)**

Неделни податоци (рутински надзор над грип/ИЛИ)

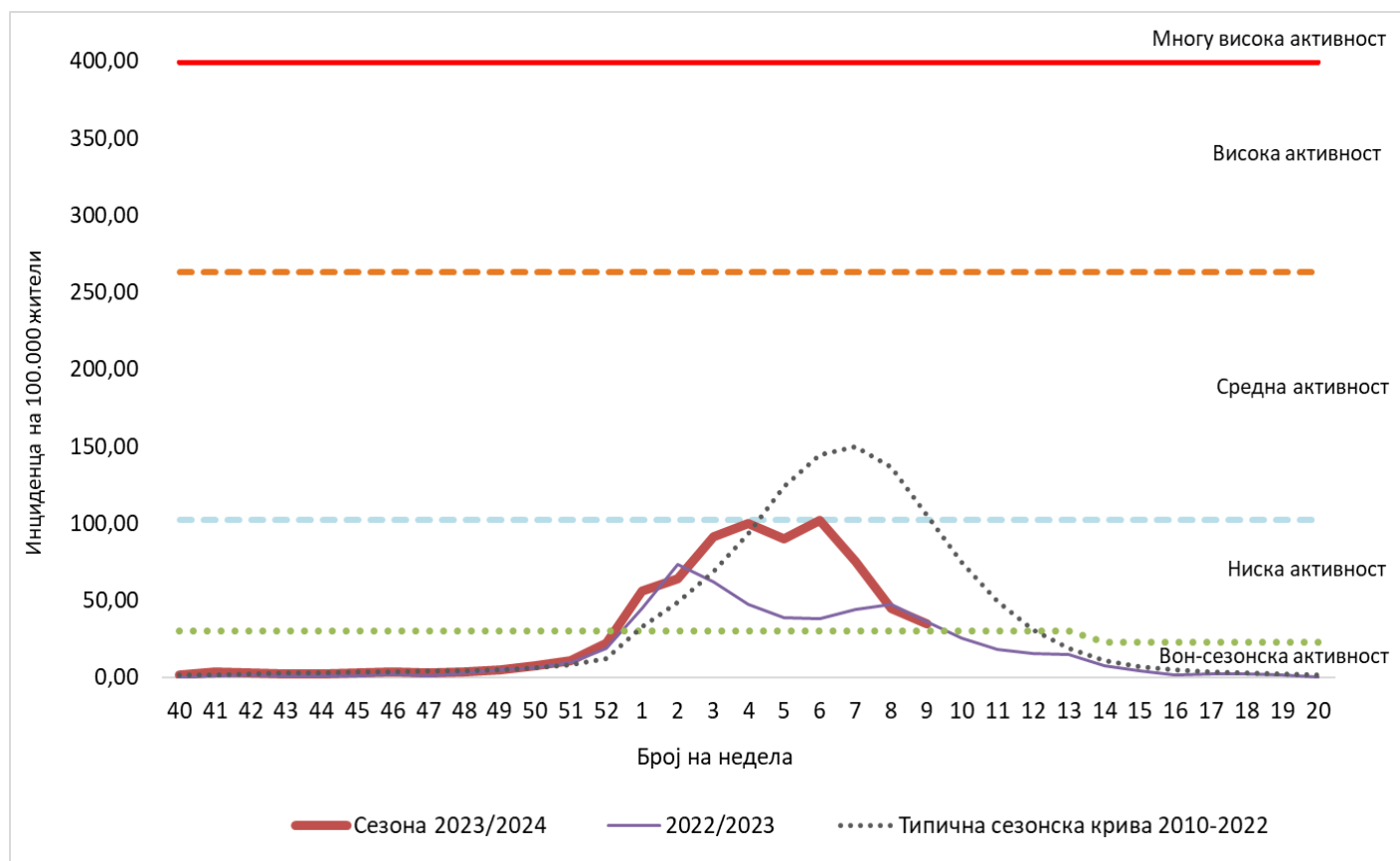
Во текот на **9-та недела** од 2024 година (26.02-03.03.2024), во Република Северна Македонија се пријавени **641 (I=34,9/100.000)** случаи на групни пријави за заболени од грип/заболувања слични на грип (ИЛИ), 21,8% помалку во споредба со претходната недела (n=820).

Бројот на пријавени лица оваа недела споредено со 9-та недела од минатата сезона (n=667) е намален за 3,9%, а во споредба со бројот за 9-та недела од типичната епидемиска крива (моделирани од последните 13 сезони) (n=1.936), намален е за 66,9% (Графикон 1).

Во текот на 9-та извештајна недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ, пристигнаа 35 материјали од рутинскиот надзор за лабораториско тестирање, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19 (SARS-CoV-2). Притоа, детектирани се 7 позитивни случаи на Influenza: 5 Influenza A(H1)pdm09 и 2 Influenza A(H3). Регистрирани се два пациенти со SARS-CoV-2.

Пријавената инциденца е над неделната граница на сезонската активност на вирусот на грип (I=30,06/100.000), во рамките на ниска активност (Графикон 1).

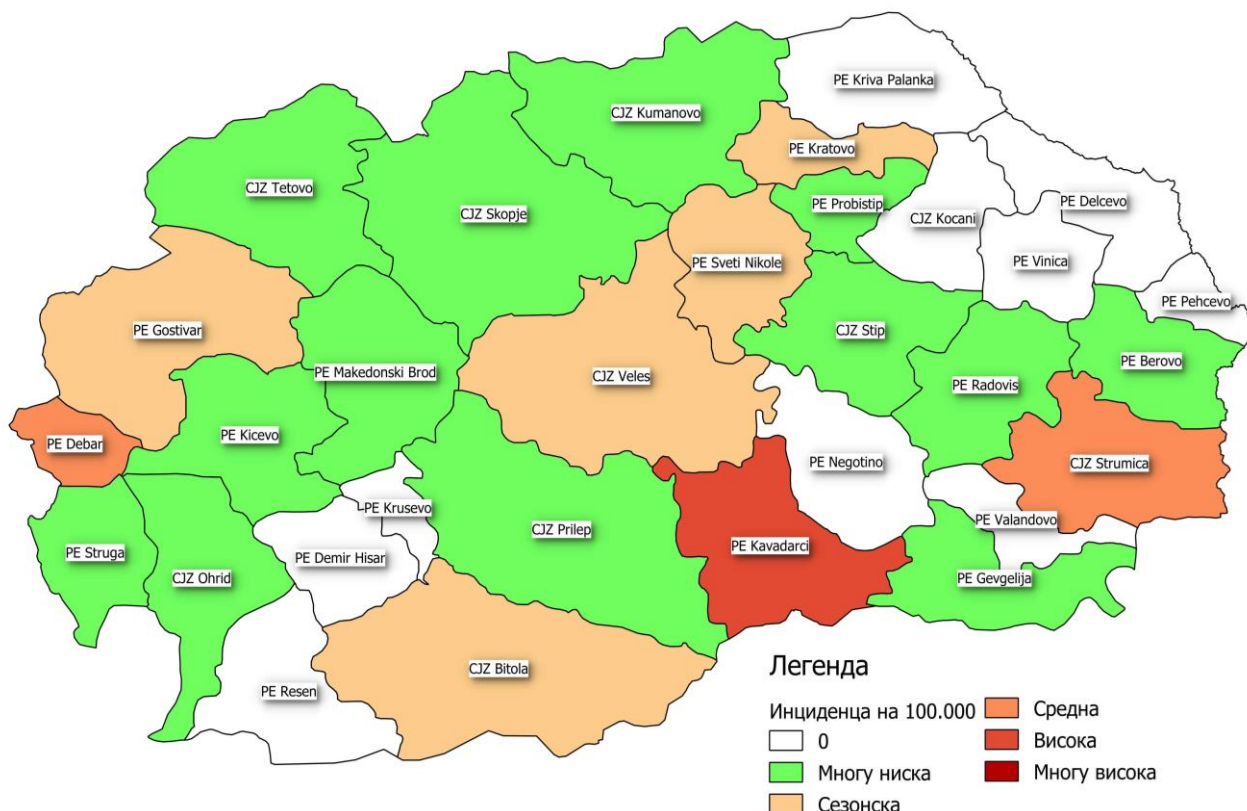
Графикон 1. Нивоа на интензитет и неделна дистрибуција на заболените од грип/заболувања слични на грип според очекувана епидемиска крива 2010-2023, сезона 2022/2023 и сезона 2023/2024

Во однос на возрастната дистрибуција, 396 лице се на возраст од 15-64 години, 135 кај деца на возраст од 5-14 години, 68 кај деца на возраст од 0-4 години и 42 се регистрирани кај лица на возраст над 65 години. Највисока инциденца (70,5/100.000) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години. Заболениите се пријавени од 21 ЦЗ/ПЕ, со најголем број на пријавени случаи во Кавадарци – 146, а во останатите, бројот на пријавени е ≤ 100 .

Во 13 извештајни единици кои пријавија случаи во текот на оваа недела се регистрира многу ниска, во 5 сезонска, во 2 средна и во 1 (Кавадарци) – висока активност на вирусот на грип (Картограм 1).

Картограм 1. Ниво на активност на грип според инциденца на 100.000 жители, 9 недела 2024

Во текот на оваа недела, регистрирани се два смртни случаи асоцирани со грип. Се работи за лица на возраст од 39 и 66 години од Скопје и Велес кои биле хоспитализирани во ГОБ 8-ми Септември. Кај двете лица е утврдено присуство на коморбидитети (невролошки) и не биле вакцинирани со вакцина против сезонски грип. Кај едното починато лице докажан е вирусот на Influenza A(H1N1)pdm09 и другото лице Influenza B/Victoria.

КУМУЛАТИВНИ ПОДАТОЦИ (рутински надзор над грип/ИЛИ)

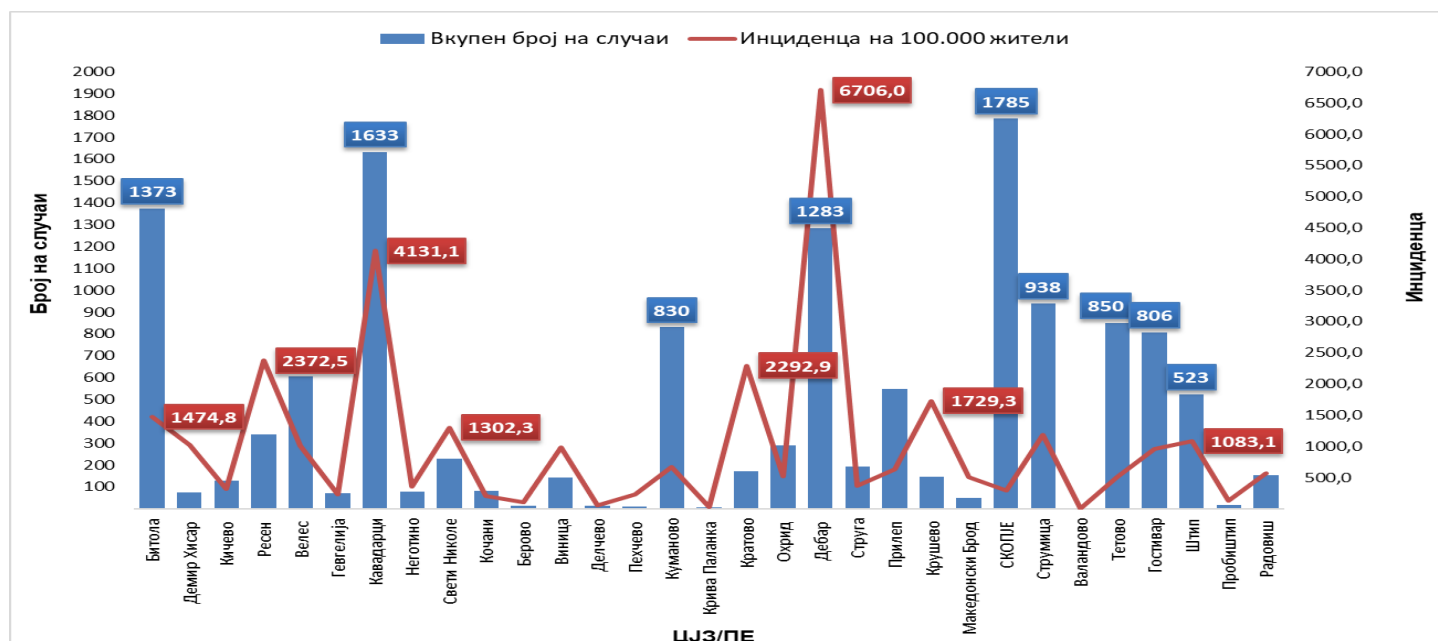
1. ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР

Во сезоната 2023/2024 вкупниот број на случаи на грип/заболувања слични на грип изнесува 13.382 ($I=728,6/100.000$).

Во споредба со истиот период од минатата сезона ($n=8.860$), бројот на пријавени случаи е зголемен за 51,0%, а во однос на моделот од последните 13 сезони ($n=17.689$) има намалување од 24,4%.

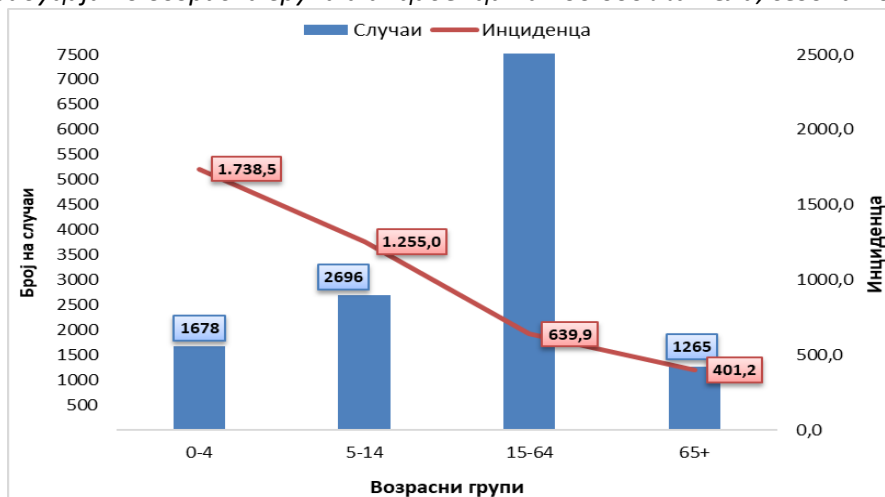
Кумулативно, заболените се пријавени од сите 31 ЦЗ/ПЕ. Најголем број на заболени лица ($n=1.785$) се регистрирани на територијата на ЦЗ Скопје, додека највисока кумулативна инциденца ($6.706,0/100.000$) е регистрирана на територијата на ПЕ Дебар. (Графикон 2, Табела 1 во Прилог)

Графикон 2. Дистрибуција по ЦЗ/ПЕ и инциденца на 100.000 жители, сезона 2023/2024

Во однос на дистрибуцијата на заболените по возрастни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрастната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) – 7.743 случаи (57,9%), а највисока инциденца ($1.738,5/100.000$) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години ($n=1.678$). (Графикон 3, Табела 1 во Прилог)

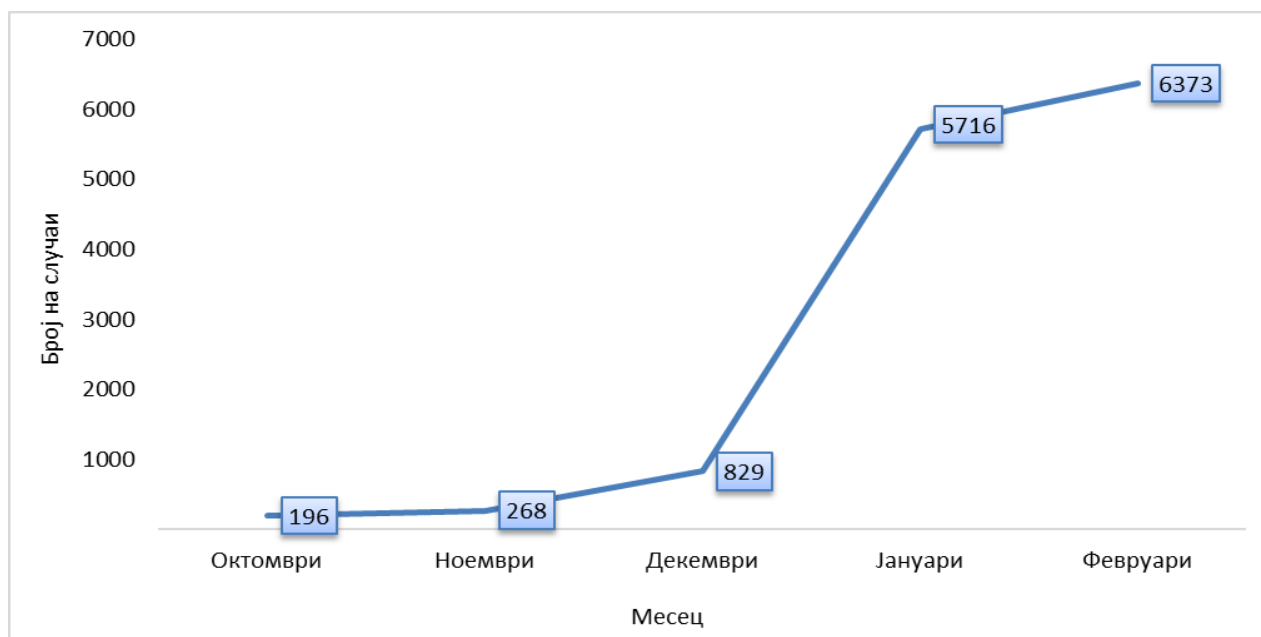
Графикон 3. Дистрибуција по возрастни групи и инциденца на 100.000 жители, сезона 2023/2024

Дистрибуција на случаите од сезонски грип/ заболувања слични на грип по месеци (Графикон 4, Табела 1 во Прилог):

- октомври – 196 случаи или 1,5%
- ноември – 268 случаи или 2,0%
- декември – 829 случаи или 6,2%
- јануари – 5.716 случаи или 42,7%
- февруари – 6.373 случаи или 47,6%

Графикон 4. Дистрибуција по месеци, сезона 2023/2024

Во досегашниот тек на сезоната на грип, регистрирани се 13 починати лица асоцирани со грип, 7 од Скопје и по едно лице од Велес, Куманово, Неготино, Гостивар, Демир Хисар и Штип, седум од возрастната група на лица 15-64 години и шест од возрастната група на лица над 65 години, сите хоспитализирани, 12 со коморбидитети и сите невакцинирани против сезонски грип. Кај десет лица е докажан Influenza A(H1)pdm09, кај две - Influenza A – несубтипизиран и кај еден случај е докажан Influenza B/Victoria.

2. ВИРУСОЛОШКИ НАДЗОР (рутински надзор)

Од почетокот на сезоната 2023/2024, заклучно со 9-та недела/2024, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ пристигнати се 859 материјали од здравствените установи - од амбулантски и болнички лекувани пациенти за тестирање за присуство на вирусот на грип, од рутинскиот надзор. Сите пристигнати материјали се тестирани за присуство на инфлуенца вирус и SARS-CoV-2.

Детектирани се 140 позитивни случаи на грип: 118 Influenza A(H1)pdm09, 12 Influenza A(H3), 9 Influenza A – несубтипизиран и 1 Influenza B – неодредена линија.

Регистрирани се 18 позитивни случаи на SARS-CoV-2.

Од случаите со Influenza и КОВИД-19, кај три случаи од рутинскиот надзор е докажана истовремена инфекција.

Дополнително, регистрирани се 29 позитивни случаи на респираторен синцицијален вирус (RSV).

СЕНТИНЕЛ НАДЗОР НАД САРИ (Сериозни Акутни Респираторни Инфекции)

Сентинел надзорот се спроведува како дополнување на редовниот систем за надзор над грип и КОВИД-19 во Р. С. Македонија, со цел да се добијат подетални информации во однос на инциденца, интензитет, тип на вируси кои циркулираат и за имплементација на навремени превентивни мерки. Сентинел САРИ надзорот се спроведува во 6 надзорни болници, 5 во Скопје (УК за Инфективни болести и фебрилни состојби, УК за Детски болести, УК за Пулмологија и алергологија, ГОБ 8-ми Септември и УК за респираторни заболувања кај деца - Козле) и една во Штип (КБ Штип). Дефиницијата за случај на САРИ според која се спроведува надзорот е усогласена со дефиницијата на случај на СЗО од 2014 година.

Од сентинел местата кои учествуваат, во 9-та недела пријавени се вкупно 33 САРИ случаи. Најголем број на САРИ случаи (n=11; 30,3%), се пријавени од УК за Инфективни болести и фебрилни состојби. Во однос на возрастната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=10; 30,3%) се пријавени од возрастната група од 0-4 години.

Во оваа недела, вкупен број на приеми во сентинел местата е 197, од кои едно лице е на интензивна нега. Од сите приеми, 16,7% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 40,0% се бележи кај возрастната група од 15-29 години.

Во 9-та недела, за лабораториско тестирање се доставени 22 материјали од пријавените САРИ случаи, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Од вкупно тестираните материјали (n=22), во 2 примерока докажан е Influenza B/Victoria, а во по еден примерок докажан е Influenza A(H1)pdm09 и Influenza A - несубтипизиран. Во еден примерок е докажан е SARS-CoV-2. Од доставените материјали, тестирани се 17 на респираторен синцицијален вирус, а во еден од нив е потврден (RSV).

Оваа недела се пријавени се 2 смртни случаи од ГОБ 8-ми Септември. Починатите лица се од возрастните групи од 30-64 години и лица над 65 години. Кај едното починато лице докажан е вирусот на Influenza A(H1)pdm09 и другото лице Influenza B/Victoria. Коморбидитети биле присутни кај двете починати лица.

Кумулативно, пријавени се 934 САРИ случаи. Најголем број на САРИ случаи (n=304; 32,5%) се пријавени од надзорното место УК за Детски болести. Во однос на возрастната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=429; 45,9%) се пријавени од возрастната група од 0-4 години.

Кумулативно, вкупен број на приеми во сентинел местата е 4.376 од кои 47 лица се пријавени на интензивна нега. Од сите приеми, 21,3% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 41% се бележи кај возрастната група над 65 години.

Вкупно регистрирани се 13 смртни случаи пријавени од САРИ местата: по 4 лица од УК за Инфективни болести и фебрилни состојби и ГОБ 8-ми Септември, 3 од УК за Пулмологија и алергологија, по 2 од КБ Штип. Починатите лица се од возрастната група од 30-64 години (n=8) и возрастната група – лица над 65 години (n=5). Кај осум од починатите лица докажано е присуство на Influenza A(H1)pdm09 и кај едно лице Influenza B/Victoria. SARS-CoV-2 е докажан само кај едно починато лице.

Кумулативно, за лабораториско тестирање доставени се 539 материјали од пријавените САРИ случаи. Во 78 примероци е докажана Influenza A(H1)pdm09, во 17 Influenza A(H3), во по 4 примероци Influenza A – несубтипизиран и Influenza B/Victoria и во еден Influenza B – неодредена линија. Регистрирани се 34 позитивни случаи на SARS-CoV-2.

Од САРИ примероците, 395 се тестирани за респираторен синцицијален вирус (RSV), од кои 115 се позитивни. Во 5 примероци е докажан Adenovirus, а во еден Enterovirus. Во 2 примероци се докажани истовремено присуство на респираторен синцицијален вирус (RSV) и Adenovirus. Во три примероци е докажано истовремено присуство на Influenza A(H1)pdm09 и SARS-CoV-2.

ВИРУСОЛОШКИ НАДЗОР (рутински+САРИ надзор) - Кумулативни збирни податоци

Од почетокот на сезоната 2023/2024, заклучно со 9-та недела/2024, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ пристигнати се 1.400 материјали од рутинскиот и сентинел САРИ надзорот. Сите пристигнати материјали се тестирани за присуство на инфлуенца вирус и SARS-CoV-2.

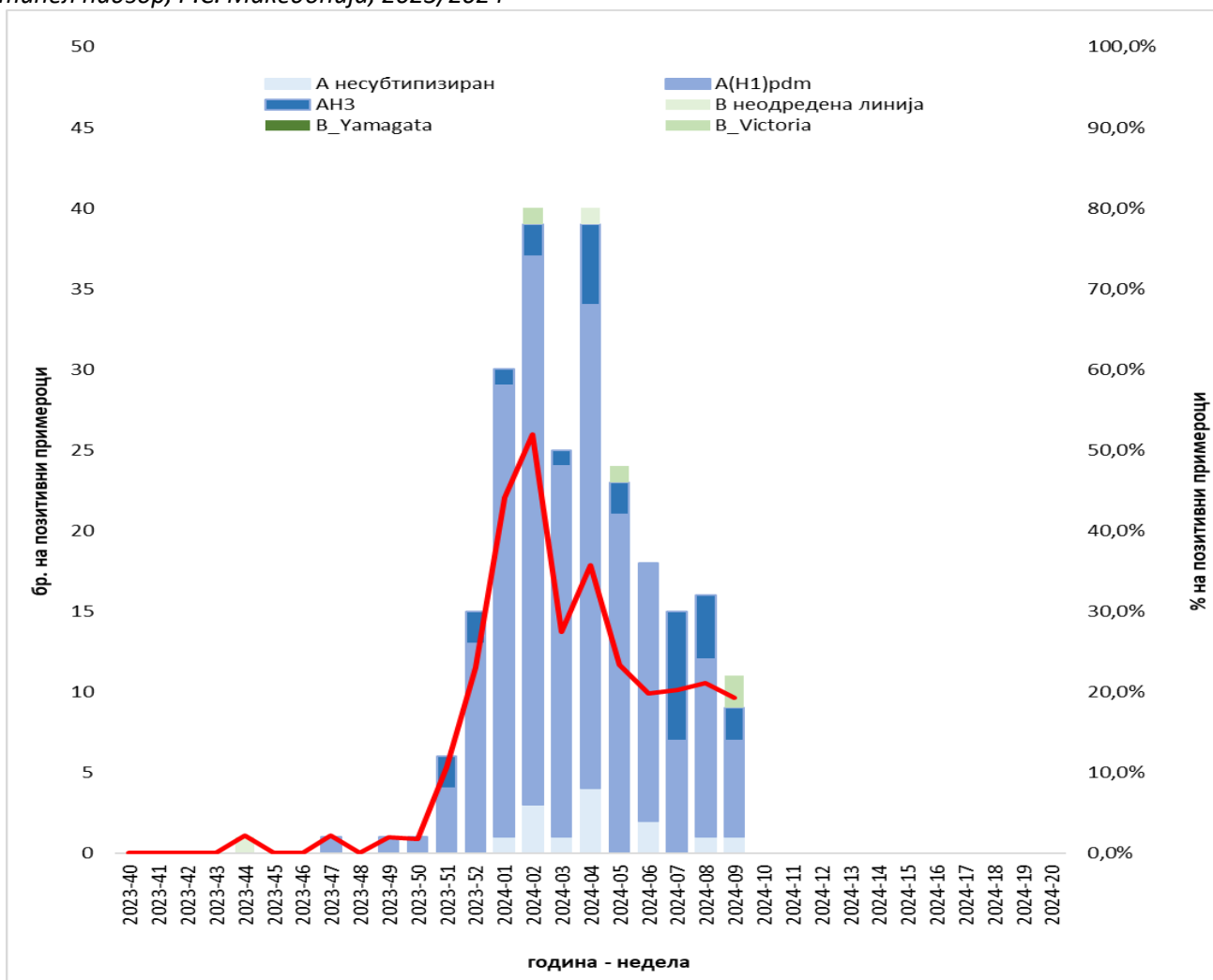
Детектирани се 244 позитивни случаи на грип:

- **Influenza A – 238 (97,5%)**
 - Influenza A(H1)pdm09 – 196 (82,4%)
 - Influenza A(H3) – 29 (12,2%)
 - Influenza A – несубтипизиран - 13 (5,5%)
- **Influenza B – 6 (2,5%)**
 - Influenza B/Victoria – 4 (66,7%)
 - Influenza B – неодредена линија – 2 (33,3%)

Регистрирани се 52 позитивни случаи на SARS-CoV-2.

Од случаите со Influenza и КОВИД-19, кај 6 случаи е докажана истовремена инфекција (“flurona”). Дополнително, регистрирани се 144 позитивни случаи на респираторен синцицијален вирус (RSV) и 13 други респираторни вируси.

Графикон 5. Неделна дистрибуција на број и процент на позитивни примероци на грип, рутински и сентинел надзор, Р.С. Македонија, 2023/2024

ЕПИДЕМИОЛОШКИ КОМЕНТАР

Се забележува намалување на бројот на заболувања слични на грип, кој е во рамките на ниска активност. Резултатите добиени од вирусолошкиот надзор над инфлуенца покажуваат дека има регионална распространетост на вирусот на грип, а процентот на позитивност е над границата од 10%. Според податоците од САРИ надзорот, бројот на хоспитализации е намален споредено со претходниот период.

Согласно податоците од рутинскиот и САРИ надзорот, Р.С. Македонија има регионална географска распространетост и низок интензитет на активноста на вирусот на грип.

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИП

Вакцинацијата против сезонски грип е најефикасна заштита од ова заболување. Институтот за јавно здравје препорачува вакцинација на целото население, особено на лица кои припаѓаат на т.н. ризични групи (согласно препораките на СЗО):

- Постарите лица (над 65 години)
 - Деца на возраст од 6-59 месеци
 - Лица постари од 6 месеци со хронични болести
 - Бремени жени, и
 - Здравствени работници.
- ❖ За сезоната 2023/2024, Министерството за здравство обезбеди бесплатна четиривалентна вакцина во вкупна количина од 60.000 дози, наменета за приоритетни групи население. Дополнителни 15.000 дози на четиривалентна вакцина се обезбедени преку донација од PIVI (Partnership for Influenza Vaccine Introduction).

На 25.10.2023 година започна вакцинацијата против сезонски грип. Вакцинацијата се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици и/или Здравствените домови. Закажувањето за бесплатните вакцини се одвива преку веб страната www.vakcinacija.mk.

Според податоците од Управата за електронско здравство, од почетокот на вакцинацијата, а заклучно со затворањето на овој извештај, вакцинирани се вкупно 59.170 лица од ризичните категории на населението со бесплатни вакцини.

- ❖ Дополнителни 4.500 дози комерцијални вакцини се набавени од страна на Центрите за јавно здравје, како вакцини за останатото население кое не спаѓа во горенаведените групи, истите можат да се добијат за одреден финансиски надомест и се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици.

Во однос на комерцијалните вакцини, вакцинирани се 2.615 лица.

Заклучно со 9-та недела/2024 година, во Р.С. Македонија, вакцинирани се вкупно 61.785 лица со бесплатна или комерцијална вакцина.

ЕВРОПСКИ РЕГИОН

*Извор: <https://erviss.org/>

Согласно извештајот на ERVISS објавен за 8-ма недела 2024 година за активноста на вирусот на грип низ Европскиот регион на СЗО:

- Стапките на заболувања слични на грип (ИЛИ) и/или акутна респираторна инфекција (АРИ) се покачени над основните нивоа во 24 од 34 земји и области на Европскиот регион на СЗО.
- Иако има варијации во различни земји, на регионално ниво, активноста на вирусот на грипот се стабилизира, а интензитетот се намалува на ниво на регионот. Активноста на SARS-CoV-2 и RSV се намалува во последните 2 месеци.
- На регионално ниво, хоспитализациите и приемот во одделите за интензивна нега поврзани со сите респираторни вируси се намалуваат веќе 2 месеци, но активноста на вирусот на грипот останува во зголемено ниво.
- Потврдените детекции на инфекција со вирусот на грип од сентинел ПЗУ за изминатата недела беа Influenza A (88%) - A(H1)pdm09 (72%) и A(H3) (28%).
- Низ регионот, од примероците од пациенти од САРИ надзорот:
 - Процентот на детекција на вирусот на грип е 19% во споредба со 25% во претходната недела.
 - Регистрирани се 380 детекции на инфекција со вирусот на грип од САРИ примероците.
 - Позитивноста за SARS-CoV-2 е 3% во споредба со 4% претходната недела.
 - Позитивноста за RSV е 9% во споредба со 11% во претходната недела.

Од податоците за интензитет, четири земји пријавиле висок интензитет, 20 пријавиле среден, 14 пријавиле низок и 2 пријавиле базичен интензитет.

Од податоците за географската распространетост, 27 пријавиле широка распространетост, 6 - регионална, 2 – локална, 4 – спорадична и една земја пријавила дека нема активност на вирусот на грипот.

**Оддел за епидемиологија на заразни болести
Институт за јавно здравје**